

КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ ЗАПОБІГАННЯ І ПРОТИДІЇ ПРАВОПОРУШЕННЯМ

УДК 343.542

DOI <https://doi.org/10.32782/2078-3566-2024-4-13>

Олег КИРБЯТ'ЄВ®

доцент юридичних наук професор,

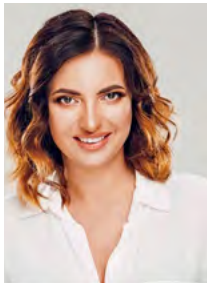
начальник 5-го управління

Департаменту кіберполіції Національної поліції України

(Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана

Хмельницького, переміщеного до м. Запоріжжя)

oleh.kyrbiatiev@cyberpolice.gov.ua

Елліна ПОЗДНЯКОВА-КИРБЯТ'ЄВА®

доктор соціологічних наук, професор,

проректор з освітнього процесу та інвестиційної діяльності

(КЗВО «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія»

Запорізької обласної ради)

cobrian1982@gmail.com

КВАЛІФІКУЮЧІ ОЗНАКИ ВВЕЗЕННЯ, ВИГОТОВЛЕННЯ, ЗБУТУ І РОЗПОВСЮДЖЕННЯ ПОРНОГРАФІЧНИХ ПРЕДМЕТІВ

У статті висвітлюється важлива проблема, пов'язана з незаконним обігом порнографічних матеріалів в Україні, зокрема в контексті кримінального правопорушення, передбаченого ст. 301 Кримінального кодексу України. Аналізується статистика кількості злочинів, пов'язаних із виготовленням, збутом та розповсюдженням порнографії, а також важливості боротьби із цим явищем. Відзначено, що проблема має кілька аспектів: по-перше, незаконний обіг порнографії завдає шкоди моральності та психічному здоров'ю громадян, зокрема неповнолітніх, які є особливо уразливими до негативних наслідків такого контенту; по-друге, технологічний розвиток, зокрема широке поширення Інтернету, значно ускладнив боротьбу з розповсюдженням порнографії через мережу. Також основною темою, яка досліджується у статті, є кваліфікуючі ознаки цього правопорушення.

Ключові слова: кримінальне правопорушення, увезення, виготовлення, збут, розповсюдження, порнографічні предмети, кваліфікуючі ознаки.

Постановка проблеми. Кримінальні правопорушення, що стосуються моральності, сьогодні стали досить поширеним явищем. Одним із найбільш суттєвих правопорушень у цій сфері є ввезення, виробництво, збут і розповсюдження порнографічних матеріалів. Це явище має широке поширення і становить серйозну загрозу для морального та психофізичного розвитку особистості, особливо серед неповнолітніх. Оскільки порнографія може порушувати основні моральні норми, а також створювати небезпеку для здоров'я та психіки громадян, її поширення має кримінально-правові наслідки.

© О. Кирбят'єв, 2024

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-6949-7049>

© Е. Позднякова-Кирбят'єва, 2024

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-2945-380X>

Аналіз публікацій, у яких започатковано вирішення цієї проблеми. Аналіз особливостей кримінальної відповідальності за злочини, що посягають на моральність, здійснили М.І. Свентікова [7; 8], В.В. Шендрик [9], І.О. Крепаков, Є.В. Жилін, В. Іващенко [3], С.О. Книженко [5], І.Г. Лубенець, О.О. Приходько.

Метою статті є аналіз сучасних проблем, що стосуються кваліфікуючих та особливо кваліфікуючих ознак правопорушень, пов'язаних із увезенням, виготовленням, збутом та розповсюдженням порнографічних матеріалів.

Виклад основного матеріалу. Серед злочинів проти моральності, пов'язаних із сексуальною експлуатацією, значного поширення набули ввезення, виготовлення, збут і розповсюдження порнографічних матеріалів. Ці дії сьогодні є досить поширеними та негативними. Це можна пояснити як потенційною кореляцією між кримінальним правопорушенням, передбаченим ст. 301 Кримінального кодексу України, та іншими суспільно небезпечними діями, так і тим, що незаконний обіг порнографічних матеріалів може призвести до деморалізації населення, що, своєю чергою, викликає зростання криміногенних загроз та погіршення кримінологічної ситуації у країні.

Вирішення цієї проблеми ускладняється через незадовільний стан нормативно-правового регулювання обігу матеріалів сексуального та еротичного характеру. Відкритим питанням також залишається криміналістичне забезпечення досудового розслідування злочинів, передбачених ст. 301 КК України. Науковці та практики все частіше звертають увагу на необхідність забезпечення взаємодії між судовими експертами та іншими фахівцями зі спеціальними знаннями, необхідними для визначення ознак порнографічної продукції. Недостатньою є взаємодія між слідчими та оперативними підрозділами під час досудового розслідування незаконного обігу порнографії, що створює можливості для зацікавлених осіб перешкоджати розслідуванню. Ці проблеми не є вичерпними, що вказує на актуальність та недостатню вивченість питання незаконного обігу порнографічної продукції.

Проблема розповсюдження кіно- та відеопродукції порнографічного змісту потребує уваги та реагування з боку держави, оскільки вона є однією з найбільш доступних і масових форм матеріального втілення порнографії та вже зайняла певне місце в масовій культурі.

Із розвитком інформаційних технологій ці злочини здебільшого здійснюються з використанням електронно-обчислювальної техніки та мережі Інтернет. За даними Internet World Stats, на середину 2012 р. Україна входила до першої десятки країн Європи за кількістю користувачів Інтернету: доступ до всесвітньої мережі мали до 15 млн українців, що становить понад 34% населення. Попри велику кількість корисних матеріалів Інтернет може завдати шкоди фізичному, інтелектуальному та морально-психічному стану населення, поширюючи культ насильства, жорстокості, педофілії, порнографії, пропаганду національної та релігійної ворожнечі, ксенофобії та вживання ненормативної лексики [1].

У період із 2010 р. до першого кварталу 2013 р. Національна комісія дослідила 50 сторінок вебресурсів. За результатами 10 експертних висновків (2010 р.) найбільшу частку (69,23%) серед інформації з Інтернет-ресурсів становила порнографія. За інформацією Міністерства внутрішніх справ України, у 2012 р. було виявлено 700 злочинів, пов'язаних із увезенням, збутом і розповсюдженням творів, що пропагують культ насильства, жорстокості та порнографії (ст. ст. 300, 301 КК України) [1].

За даними прокуратури, за перші сім місяців 2023 р. було порушено 1 943 кримінальні справи за статтями, що стосуються порнографії та дитячої порнографії (ст. ст. 301 та 301-1 Кримінального кодексу). Це більше, ніж у 2022 р., коли було зафіксовано 1 880 таких справ. Із 2020 р. спостерігається постійне зростання кількості справ за ст. 301 КК України (увезення, виготовлення, збут і розповсюдження порнографічних матеріалів). У 2021 та 2022 рр. середнє збільшення кількості відкритих справ за такий контент становило 27% на місяць, але в 2023 р. зафіксовано справжній сплеск – 77% проваджень на місяць. Серед відкритих проваджень 699 стосуються порнографічних матеріалів, а 1 244 – дитячої порнографії.

Для порівняння: за весь 2022 р. було відкрито 785 проваджень за порнографічні матеріали та 1 095 – за порноконтент із дітьми [4].

За даними BRDO, у 2021 р. правоохоронні органи витратили приблизно 85,5 тис. робочих годин на розслідування справ за ст. 301 КК України щодо поширення дорослої порнографії. Це еквівалентно року щоденної роботи без відпусток для 41 слідчого. За період із січня по липень 2023 р. до суду було передано 69% від загальної кількості справ, відкритих за дорослий контент [1].

Проте офіційна статистика не повністю відображає реальний стан злочинності у цій сфері через високий рівень латентності злочинів та складність їх виявлення і документування. Найбільшу суспільну небезпеку становлять кваліфіковані та особливо кваліфіковані склади злочинів, передбачені ст. 301 КК України. Питання кваліфікуючих та особливо кваліфікуючих ознак цих злочинів, зокрема ввезення, виготовлення, збуту і розповсюдження порнографічних предметів, викликають труднощі у судовій практиці під час кваліфікації та потребують більш глибоких досліджень.

Аналіз диспозиції ст. 301 КК України дає змогу виділити такі кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі склади цього злочину: 1) увезення в Україну творів, зображень або інших предметів порнографічного характеру з метою збуту чи розповсюдження, а також їх виготовлення, зберігання, перевезення або інше переміщення з тією ж метою; 2) вчинення цього злочину стосовно кіно- та відеопродукції, комп'ютерних програм порнографічного характеру; 3) збут або розповсюдження порнографічних творів, зображень чи інших предметів серед неповнолітніх; 4) дії, передбачені частинами першою або другою цієї статті, вчинені повторно; 5) дії, передбачені частинами першою або другою цієї статті, вчинені за попередньою змовою групою осіб; 6) дії, передбачені частинами першою або другою цієї статті, пов'язані з отриманням великого доходу.

Кваліфікуючою ознакою розглядуваного кримінального правопорушення є розповсюдження комп'ютерних програм порнографічного характеру. Включення комп'ютерних програм до категорії порнографічних предметів, дії з якими заборонені кримінальним законодавством, а також визнання їх кваліфікуючою ознакою, зумовлені об'єктивними обставинами. Комп'ютери давно стали невід'ємною частиною всіх сфер суспільного життя, а комп'ютерні програми використовуються в багатьох видах діяльності людини. Інтернет перетворився на реальну альтернативу друкованим засобам масової інформації [5].

Однак розміщення такої інформації не вимагає офіційного дозволу і майже не контролюється державними органами, що дає змогу безконтрольно поширювати інформацію будь-якого змісту. У всьому світі спостерігається бум розповсюдження незаконної порнографії через Інтернет, особливо дитячої порнографії. Сьогодні не існує державного контролю за інформаційними ресурсами Інтернету на відміну від засобів масової інформації, де потрібна реєстрація. Сервери можуть створюватися, зникати та перемішуватися у просторі, незважаючи на кордони та правові режими, залишаючись однаково доступними для користувачів, а їхні власники – недосяжними для переслідування [2, с. 248].

У всьому світі питання розповсюдження порнографічних матеріалів через Інтернет обговорюється в контексті свободи слова, з одного боку, та захисту неповнолітніх – з іншого. Порнографія, що розповсюджується таким чином, зазвичай являє собою зображення, які зберігаються на таких матеріальних носіях, як жорсткий диск або дискета, містять інформацію для дорослих у формі, неприйнятній для ознайомлення неповнолітніми.

Включення до диспозиції ч. 2 ст. 301 КК України такої кваліфікуючої ознаки, як збут неповнолітнім чи розповсюдження серед них творів, зображень або інших предметів порнографічного характеру, зумовлене усвідомленням значно вищої суспільної небезпеки таких дій щодо неповнолітніх. У таких випадках створюється загроза не лише основам громадської моральності, а й нормальному психічному та фізичному розвитку

неповнолітніх. Очевидно, що такі дії становлять загрозу та завдають шкоди одночасно двом безпосереднім об'єктам кримінально-правової охорони.

Віднесення збуту та розповсюдження порнографічних предметів серед неповнолітніх до кваліфікуючих ознак складу кримінального правопорушення свідчить про те, що такі дії посягають на додатковий об'єкт, яким є нормальний фізичний та психічний розвиток неповнолітнього, а також його моральне благополуччя. Це переважно лежить у площині спеціального (родового) об'єкта злочинів проти особи, тому не повністю відображає специфіку складу злочину, що розглядається [7].

Підвищена суспільна небезпека розповсюдження порнографічної продукції серед неповнолітніх зумовлена психофізіологічними особливостями цього вікового періоду. Цей період характеризується значними біологічними змінами в організмі, що впливають на психічний стан неповнолітніх. Саме у цей період у них з'являється підвищений інтерес до питань, пов'язаних із сексуальною сферою життя людини, починають формуватися стереотипи сексуальної поведінки, відкривається світ емоційності та чуттєвості, що є невід'ємною частиною духовного та фізичного розвитку особистості. У цей період дуже важливо допомогти майбутнім жінкам і чоловікам сформувати правильне уявлення про статеву мораль, тобто систему цінностей, яка включає правила статевої поведінки, моральні та естетичні норми, погляди і звичаї, що стосуються сексуальної сфери людських відносин.

Порнографія в будь-якій формі (кіно- чи відеофільм, малюнок, фотознімки тощо) завжди нехтує моральними цінностями, тому вона не може і не повинна розглядатися як корисна чи необхідна інформація для розвитку дитини та як синонім статевого виховання. Хоча вона й надає уявлення про статеві відносини між людьми, робить це у край непристойній та морально осудній формі. На питання, як саме може нашкодити дітям та підліткам знайомство з такою інформацією, можна спробувати відповісти, посилаючись на теоретичну модель зміни сексуально-еротичних установок і поведінки під впливом порнографії. Хоча цей вплив не є фатальним і запрограмованим, адже психологія сприйняття у кожної людини індивідуальна, можна припустити, що він буде значно шкідливішим для підлітків, у яких уявлення про сферу статевих відносин ще тільки формується і будь-яка установка взагалі відсутня.

З огляду на психофізіологічні характеристики цього вікового етапу, можна припустити, що знайомство з порнографією може мати такі наслідки: по-перше, на інформаційному рівні у підлітків можуть сформуватися «неадекватні» статеві уявлення, тобто вони можуть сприймати порнографічні зображення як норму сексуальних відносин, що є прийнятними чи навіть єдино можливими; по-друге, за штучного стимулювання сексуального інстинкту через таку продукцію ця потреба може стати домінуючою, що призводить до надмірного інтересу та часто спонукає до вибору неадекватних об'єктів для її задоволення. Це проявляється через спосіб, яким ці зображення закріплюються на рівні сприйняття [9].

Учинення злочину, передбаченого відповідними частинами ст. 301 КК України, повторно означає вчинення двох або більше злочинів, передбачених цією статтею або частиною цієї статті Особливої частини КК України. Повторність становлять як тотожні, так і однорідні діяння, передбачені ст. 301 КК України. Згідно з ч. 32 КК України, повторністю кримінальних правопорушень вважається вчинення двох або більше правопорушень, передбачених тією самою статтею або її частиною Особливої частини КК. Повторність поділяється на тотожні та однорідні кримінальні правопорушення [8].

Повторність у кваліфікації діянь за ст. 301 КК України наявна, коли особа раніше вчиняла правопорушення, передбачене ч. 1 або ч. 2 цієї статті, або готувалася до вчинення кримінального правопорушення за ч. 2 ст. 301. Готування до злочину за ч. 1 ст. 301 КК України відповідно до ч. 2 ст. 14 не тягне кримінальної відповідальності і, отже, не утворює повторності.

Повторність має місце, якщо особа вчинила замах на кримінальне правопорушення за ч. 1 або ч. 2 ст. 301, навіть якщо вона ще не була засуджена за ці дії, за умови, що попередня судимість не погашена або не знята і не минули строки давності для притягнення до кримінальної відповідальності. Якщо ж за попереднє правопорушення особу було звільнено від кримінальної відповідальності за підставами, визначеними законом, то повторність не вважається наявною.

Учинення злочину, передбаченого відповідними частинами ст. 301 КК України, за попередньою змовою групою осіб означає спільне вчинення його двома або більше особами, які заздалегідь, тобто до початку злочину, домовилися про спільне його вчинення. Умисна спільна участь кількох осіб у вчиненні кримінального правопорушення (ст. 26 КК України) зазвичай указує на більшу суспільну небезпеку, ніж учинення злочину однією особою.

Згідно зі ст. 28 КК України, кримінальне правопорушення вважається вчиненим за попередньою змовою групою осіб, якщо кілька осіб (дві чи більше) заздалегідь домовилися про спільне вчинення злочину, тобто ще до його початку. У контексті ст. 301 КК України під учиненням злочину за попередньою змовою розуміють спільні дії з увезення, виготовлення, переміщення або розповсюдження порнографічних матеріалів, коли хоча б одна із цих дій виконувалася двома чи більше особами, які домовилися діяти разом до початку цих дій.

Співучасть у вчиненні кримінального правопорушення може бути двох видів. Перший – це співвиконавство, коли співучасники виконують об'єктивний бік злочину. У цьому разі не обов'язково, щоб усі учасники виконували однакові дії. Закон визнає достатнім, щоб кожен співучасник здійснив хоча б одну з дій, зазначених у диспозиції ст. 301 КК України. Наприклад, один із учасників може виконати початкові дії, спрямовані на ввезення чи виготовлення порнографічних матеріалів, а інші завершать цей злочин.

Відповідно до примітки ст. 301 КК України, отримання доходу у великому розмірі має місце, коли сума доходу перевищує неоподатковуваний мінімум доходів громадян у двісті і більше разів.

Вивчення судової практики кваліфікації злочинів, передбачених ст. 301 КК України, показує, що більшість із них учиняється в мережі Інтернет або з використанням її ресурсів. Із розвитком інформаційних технологій та зростанням популярності продукції порнографічного характеру злочини набули нових рис і в певних випадках учиняються за обтяжуючих обставин, які доцільно визнати кваліфікуючими чи особливо кваліфікуючими. Тож пропонуємо доповнити ст. 301 КК України такими кваліфікуючими чи особливо кваліфікуючими ознаками цього злочину, як учинення його з метою отримання доходу у значному, великому та особливо великому розмірі, організованою групою, з використанням мережі Інтернет, щодо двох і більше неповнолітніх чи малолітніх, а також поширити повторність на однорідні злочини.

З огляду на підвищену суспільну небезпеку протиправних діянь, пов'язаних зі створенням предметів, що містять дитячу порнографію, поширенням таких випадків, а також негативні наслідки цих діянь, пропонуємо виокремити цю категорію злочинів в окремий склад злочину, в окрему статтю, де максимально ефективно диференціювати протиправні діяння цієї категорії щодо малолітніх і неповнолітніх.

Список використаних джерел

1. Вісник Національної експертної комісії України з питань захисту суспільної моралі. 2013. № 1–3. 78 с. URL: <http://www.moral.gov.ua/buleten>
2. Волкова Н.Л., Сторожко С.В. Сучасна практика боротьби з розповсюдженням дитячої порнографії в мережі Інтернет. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2009. № 3. С. 243–251.
3. Іващенко В. Проблеми правового регулювання співробітництва держав у боротьбі з розповсюдженням порнографії. *Підприємництво, господарство і право*. 2004. № 4. С. 104–106.

4. Ільченко Л. В Україні зростає кількість кримінальних справ щодо порно (18.08.2023). Економічна правда. URL: <https://epravda.com.ua/news/2023/08/18/703363/>
5. Книженко С.О. Криміналістична характеристика створення та поширення контенту з вмістом дитячої порнографії з використанням інформаційно-телекомунікаційних систем або технологій. URL: <http://journal-app.uzhnu.edu.ua/article/view/264969/260947>
6. Лубенець І.Г., Приходько О.О. Проблема дитячої порнографії в Інтернеті: стан, тенденції, шляхи подолання. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2020. № 5. С. 182–186.
7. Свентікова М.І. Способи розповсюдження порнографічної продукції через мережу Інтернет. *Проблеми розкриття, розслідування та попередження кіберзлочинів та злочинів, пов'язаних із торгівлею людьми* : матеріали наук.-практ. конф., м. Харків, 17 травня 2011 р. Харків : ХНУВС, 2011. С. 98–100.
8. Свентікова М.І. Характеристика типових способів незаконного ввезення, виготовлення, збуту і розповсюдження порнографічних предметів. URL: http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/8823/Kharakterystyka%20typovykh%20sposobiv%20nezakonnoho%20vvezennia%2C%20vyhotovlennia%2C%20zbutu_Svientikova_2013.pdf?sequence=1&isAllowed=y
9. Шендрік В.В., Сафонов С.О., Крепаков І.О., Жилін Є.В. Боротьба з порнографією: криміналістичні та оперативно-розшукові аспекти : науково-практичний посібник. Харків : ХНУВС, 2010. 216 с.

Надійшла до редакції 02.12.2024

References

1. Visnyk Natsional'noyi ekspertnoyi komisiyi Ukrainy z pytan' zakhystu suspil'noyi morali [Herald of the National Expert Commission of Ukraine for the Protection of Public Morality]. Kyiv, 2013. Issue № 1–3. 78 p. Retrieved from <http://www.moral.gov.ua/buleten>. [in Ukr.].
2. Volkova, N.L., & Storozhko, S.V. (2009). Suchasna praktyka borot'by z rozpovsyudzhenniam dytyachoyi pornohrafiyi v mrezhi Internet [Modern practice of combating the spread of child pornography on the Internet]. *Naukovyy visnyk Dnipropetrovs'koho derzhavnoho universytetu vnutrishnikh sprav*. № 3, pp. 243–251.
3. Ivashchenko, V. (2004). Problemy pravovoho rehulyuvannya spivrobitnytstva derzhav u borot'bi z rozpovsyudzhenniam pornohrafiyi [Problems of legal regulation of cooperation between states in combating the spread of pornography]. *Pidpryyemnytstvo, hospodarstvo i pravo*. № 4, pp. 104–106. [in Ukr.].
4. Il'chenko, L.V. Ukraini zrostaye kil'kist' kryminal'nykh sprav shchodo porno [The number of criminal cases against porn is increasing in Ukraine] (18.08.2023). *Ekonomichna pravda*. Retrieved from <https://epravda.com.ua/news/2023/08/18/703363/>. [in Ukr.].
5. Knyzhenko, S.O. Kryminalistychna kharakterystyka stvorennia ta poshyrennia kontentu z vmistom dytyachoyi pornohrafiyi z vykorystanniam informatsiyno-telekomunikatsiynykh system abo tekhnolohiy [Forensic description of the creation and distribution of content containing child pornography using information and telecommunication systems or technologies]. Retrieved from <http://journal-app.uzhnu.edu.ua/article/view/264969/260947>. [in Ukr.].
6. Lubenets', I.H., & Prykhod'ko, O.O. (2020). Problema dytyachoyi pornohrafiyi v Interneti: stan, tendentsiyi, shlyakhy podolannya [The problem of child pornography on the Internet: state, trends, ways to overcome]. *Yurydychnyy naukovyy elektronnyy zhurnal*. № 5, pp. 182–186. [in Ukr.].
7. Svyentikova, M.I. (2011). Sposoby rozpovsyudzhennia pornohrafichnoyi produktsiyi cherez mrezhu Internet [Ways of distributing pornographic products via the Internet]. *Problemy rozkryttya, rozsliduvannya ta poperedzhennia kiberzlochyniv ta zlochyniv, pov'yazanykh z torhivleyu lyud'my* : materialy Nauk.-prakt. konf. (m. Kharkiv, 17 trav. 2011 r.). Kharkiv : KhNUVS, pp. 98–100. [in Ukr.].
8. Svyentikova, M.I. Kharakterystyka typovykh sposobiv nezakonnoho vvezennia, vyhotovlennia, zbutu i rozpovsyudzhennia pornohrafichnykh predmetiv [Characteristics of typical methods of illegal import, production, sale and distribution of pornographic objects]. Retrieved from http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/8823/Kharakterystyka%20typovykh%20sposobiv%20nezakonnoho%20vvezennia%2C%20vyhotovlennia%2C%20zbutu_Svientikova_2013.pdf?sequence=1&isAllowed=y. [in Ukr.].
9. Shendryk, V.V., Safronov, S.O., Kryepakov, I.O., & Zhylin Ye.V. (2010). Borot'ba z pornohrafiyeyu: kryminalistychni ta operatyvno-rozshukovi aspekty [Combating pornography: forensic and operational-detective aspects] : nauk.-prakt. posib. Kharkiv : KhNUVS, 216 p. [in Ukr.].

ABSTRACT

Oleg Kyrbatiiev, Ellina Pozdniakova-Kyrbatiieva. Qualifying features of the import, manufacture, sale and distribution of pornographic objects.

The article addresses the important issue of the illegal circulation of pornographic materials in Ukraine, particularly in the context of the criminal offense outlined in Article 301 of the Criminal Code of Ukraine. It analyzes the statistics related to crimes associated with the production, distribution, and dissemination of pornography, as well as the importance of combating this phenomenon.

It is noted that the problem has several aspects: firstly, the illegal circulation of pornography harms the morality and mental health of citizens, especially minors, who are particularly vulnerable to the negative consequences of such content. Secondly, technological advancement, particularly the widespread use of the Internet, has significantly complicated efforts to combat the distribution of pornography through the web.

The article emphasizes that with the development of technology and the increasing number of digital resources available for the distribution of pornography, there is an urgent need to strengthen control over online content and improve the legal and regulatory framework to more effectively combat these crimes.

The article further discusses the growing challenges in enforcing laws related to the illegal distribution of pornography due to the rapid evolution of digital platforms and technologies. It highlights the increasing difficulty for law enforcement agencies to track and combat such crimes in the digital age. The proliferation of online forums, social media platforms, and anonymous file-sharing systems has made it easier for individuals to distribute and access illegal content, often with minimal risk of detection.

In addition, the article calls for the implementation of educational campaigns to raise awareness of the risks associated with online pornography and its impact on mental health, especially for young people. It suggests that the authorities should increase collaboration with international law enforcement bodies to combat the global nature of the issue, given that pornography often transcends national borders.

Key words: criminal offense, import, manufacture, sale, distribution, pornographic items, qualifying characteristics.

УДК 343.6

DOI <https://doi.org/10.32782/2078-3566-2024-4-14>

Сергій БАБАНІН®

кандидат юридичних наук, доцент

(Дніпровський державний університет внутрішніх справ,

м. Дніпро, Україна)

serhii.babanin@dduvs.edu.ua

ДИФЕРЕНЦІАЦІЯ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ПОРУШЕННЯ ВСТАНОВЛЕНОГО ЗАКОНОМ ПОРЯДКУ ТРАНСПЛАНТАЦІЇ АНАТОМІЧНИХ МАТЕРІАЛІВ ЛЮДИНИ

Статтю присвячено визначенню критеріїв диференціації кримінальної відповідальності за порушення встановленого законом порядку трансплантації анатомічних матеріалів людини та формулюванню на цій основі пропозицій щодо внесення змін та доповнень до кримінального законодавства України. Обґрунтовано доцільність визнання критерієм вищезазначеної диференціації суспільно небезпечних наслідків порушення порядку трансплантації (вид спричиненої шкоди здоров'ю донора або реципієнта чи їх смерть) та форми вини (умисел або необережність щодо такого